Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250, (212) 227-5251

РІК LXXXIV. Ч. 278. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 17-го ГРУДНЯ 1977 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, DECEMBER 17, 1977 No. 278. VOL. LXXXIV.

ПРЕЗИДЕНТ КАРТЕР: НЕХАЙ БУДЕ ВІДОМО ВСІМ, ЩО З'ЄДНАНІ СТЕЙТИ АМЕРИКИ Є ПО БОЦІ ПОНЕВОЛЕНИХ І ГНОБЛЕНИХ

БРАТСЬКІ СОЮЗИ ВІДБУЛИ ЧЕРГОВУ ЗУСТРІЧ, ПЛЯНУЮТЬ СПІЛЬНУ АКЦІЮ В ОБОРОНІ ЛЮДСЬКИХ ПРАВ І ПОЛІТВ'ЯЗНІВ

Скрентон. — Спільна акція в обороні людських прав в Україні та українських політв'язнів в СССР була одним з головних предметів нарад і опісля постанов чотирьох українських братських Союзів: Українського Народного Союзу, Українського Робітничого Союзу, Союзу Українців Католиків ,,Провидіння'' та ,,Народної Помочі'', які відбулися тут у приміщеннях Головної Канцелярії УРСоюзу минулої середи, 14-го грудня.

Учасники сьомої з черги спільної зустрічі-нарад українських братських Союзів. На фото сидять (зліва): головний фінансовий секретар Українського Робітничого Союзу (УРС) Едвард Попель, заступник говоного предсідника Союзу Українців Католиків ,,Провидіння" д-р Олександер Білик, головний предсідник УРС і господар зустрічі Іван Олексин, головний предсідник Українського Народноого Союзу (УНС) Йосип Лисогір та головний предсідник Української Народної Помочі Володимир Мазур.
Стоять (зліва): головний секретар УРСоюзу д-р Роман Ричок, співредактор ,,Народної Волі" Іван Смолій, головний організатор ,,Провидіння" д-р Ярослав Бернадин, головний фінансовий секретар ,,Провидіння" Мирон Баранецький, головний організатор УНСоюзу Степан Гавриш, головна касирка ,,Провидіння" пані Стефанія Вовчак, головний секретар ,,Провидіння" Богдан Казанівський, редактор ,,Свободи" Антін Драган та редактор ,,Народної Волі" д-р Василь Верган.

Цю сьому з черги спільну зустріч-нараду українських Братських Союзів відкрив привітанням присутніх та коротким з'ясуванням запляноваого порядку і предмету нарад головний предсідник господаря цієї зустрічі, УРСоюзу, Іван Олексин. Головні думки його вступної заяви:

Попередні подібні зустрічі включали доповіді на найбільш актуальні теми, а після тих доповідей не залишалося вже багато часу на їх обговорення Цим разом не плянується доповідей-рефератів, натомість загальну дебату. Фінансово — наші Союзи постійно ростуть, але кількість їхнього членства від деякого часу постійно зменшується. І це наша головна проблема. Як зважати, що цілий ряд осіб є рівночасно членами двох, або і всіх наших Союзів, то всі ці Союзи навряд чи спільно об'єднують більше, як 100,000 українців в Америці і Канаді. Це навіть не десять відсотків консервативно оцінюваного нашого людського стану в цих двох країнах. Окремої уваги вимагає справа приєднання до наших Союзів нашої молоді. Згідно з теперішнім станом і познаками, час у цьому відношенні не веде до ліпшого, навпаки до гіршого. Ми можемо і повинні цьому зарадити і на це ми повинні зосередити нашу головну увагу та відповідно скоординовану нашу працю. Крім Братських Союзів, ми маємо ще дві інші установи, вітально зацікавлені не тільки у збереженні, але й в постійно збільшуваному нашому стані. Це наша координаційно-репрезентативна централя. Український Конгресовий Комітет Америки, для якого наші Союзи, становлять головну базу, та наші Церкви, які є найбільшим і наймогутнішим зосередженням наших сил та мають найбільші можливості зберігати та скріплювати і розвивати нашу ідентичність. Очевидно, що також наші Союзи набагато збільшили б свої можливості, якщо б в цих основних справах виступали б і діяли б спільно, скоординовано.

Думки свого голови піддержав головний секретар УРСоюзу д-р Роман Ричок, висловивши, в імені всіх, подяку і признання головному секретареві УНСоюзу Володимирові Сохановi (Вол. Сохан, як і головний касир УНС пані Уляна Дячук, не могли взяти участи в цих нарадах з уваги на кінцеворічне перевантаження працею в Головній Канцелярії) за прикладно написаний протокол з попередньої зустрічі представників наших Союзів, яка відбулася в Головній Канцелярії УНС в квітні 1975 р. та господарем якої був УНС.

В дальшому д-р Олександер Білик, заступник головного предсідника ,,Провидіння'' оформив висловлені п. Олексином думки в конкретну пропозицію порядку нарад: 1. Взаємодія і співпраця братських Союзів, 2. Братські Союзи та їх відношення до Української Громади (УККА, ЗУАДК та ін.), 3. Допомога Україні — оборона людських прав та 4. Висновки — майбутні дії братських Союзів.

В дискусії над запропонованим порядком нарад головний предсідник УНС Йосип Лисогір висловив погляд, що такі спільні зустрічі і наради треба обмежувати до загальних громадських справ і не входити в будь-які суто забезпеченеві справи, бо це є окремою ділянкою кожного із Союзів. Нашу увагу на таких спільних зустрічах-нарадах ми повинні сто-відсотково присвячувати нашій центрально-репрезентативній установі, Українському Конгресовому Комітетові, бо Церкви нашої допомоги не потребують. В наших спільних суспільно-громадських виступах тепер на першому місці повинні бути Микола Руденко і Олекса Тихий, як і взагалі людські права.

Д-р Ярослав Бернадин, головний організатор ,,Провидіння'', погоджується із з'ясованими д-ром Біликом справами для обговорення та пропонує, щоб у заключних постановах не поминути нашої преси та щоб вона, органи наших Союзів, з'ясовували та поширювали і популяризували висловлені на цих нарадах думки і винесені постанови.

Володимир Мазур, головний предсідник ,,Народної Помочі'', вітає всіх від Екзекутиви очолюваного ним Союзу та пригадує, що УНПоміч радо прийняла ініціятиву таких спільних зустрічей-нарад і дальше вважає їх за корисні, якщо постанови таких на-

(Закінчення на стор. 3-ій)

МІСЯЧНІ ЗВІДОМЛЕННЯ УНС

Місячні звідомлення рекордового і фінансового департаментів УНСоюзу, які звичайно друкуються з кінцем чергового місяця, цим разом за місяць жовтень будуть надруковані на початку наступного тижня з уваги на технічні труднощі в друкарні.

ЗБІРКА НАЦІОНАЛЬНОГО ДАТКУ УККА ДОБІГАЄ ДО УСПІШНОГО ЗАВЕРШЕННЯ

Ню Йорк (УККА). — На початку осени цього року появився в ,,Свободі", ,,Америці" і ,,Народній Волі" Заклик Українського Конґресового Комітету Америки до громадян і їх організацій, щоб вони виконали свій національний обов'язок і склали свій Національний Даток до Народного Фонду УККА.

Національний Даток це не примусовий податок, це добровільна вплата на працю УККА. Він встановлений в 1949 році і схвалений також на останньому XII Конґресі делеґатами, що були представниками 52-ох центральних організацій і їх відділів.

Понад сто наших громад бере активну участь у збірці Національного Датку. Великі і малі, близькі до осідку Централі УККА в Ню Йорку, і на тисячі миль від нього віддалені.

Після першої декади цьогорічного грудня виглядає, що минулорічний осяг в збірці повториться й цього року. Відділи УККА і сотки поодиноких платників надсилають свої пожертви. А з вплатами надходять і зворушливі листи, які є далеко вимовніші, як сама надіслана пожертва. Один з них, надісланий із Фльориди, наводимо для прикладу: ,,Я, А. Романчук, залучаю у цьому листі поштовий чек на 12.00 дол, на даток до УККА. На жаль, одноразово 25.00 дол. я не встані вислати, тому слідуючі 13.00 дол. вишлю в грудні. Моя стареча пенсія лише 124.00 дол. Як не хворію, то доробляю 30.00 дол. на місяць (два дні праці), бо не вистачає на життя. В банку рівнож не маю грошей. Маю власну малу хату — то все моє багатство... А не хочу стояти в стороні від допомоги для нашої української справи, для України. Вибачте, що шлю гроші не одноразово. З пошаною, Антоніна Романчук, Фльорида".

Між першими великими метрополітальними громадами є 18 таких, які вже досі склали більше, як по 1,000.00 дол до УНФонду:

Чікаґо, Ілл.	$ 3,900
Метрополітальний Ню Йорк:	
Менгаттен	
Асторія (1,500)	
Бронкс	
Бруклин (1,020)	
Озон Парк (775)	
Разом:	2,845
Рочестер, Н. Й.	2,650
Гартфорд, Конн.	2,522
Нюарк — Ірвінґтон, Н. Дж.	2,515
Боффало, Н. Й.	2,188
Філяфельфія, Па.	2,020

(Закінчення на ст. 3-ій)

УНДім в Джерзі Сиτі пожертвував 2,000 дол. на стипендії і 1,600 на інші цілі, в тому 500 дол. на Бюро УККА у Вашінґтоні

Джерзі Сиτі. — Одною з перших українських громадських установ, які відгукнулися позитивно на заклик УККА і УНСоюзу в справі фінансування новоствореного Українського Інформаційного Бюра у Вашінґтоні, є Український Народний Дім в цій чисельно невеликій, але дуже активній громаді.

Членство УНДому під час зборів в неділю, 4-го грудня одноголосно схвалило пожертвувати 500 дол. на УІБюро у Вашінґтоні.

Володимир Білик голова УНДому, заявив, що в результаті прикладної співпраці поміж УНДомом і його братньою організацією, Українським Горожанським Центром, що його очолює Олександер Благітка, в біжучому році уділено додаткові пожертви на такі цілі: місцеву ,,Рідну Школу'' — 300 дол.; Український католицький сиротинець у Філядельфії — 300 дол.; дружина відбиванки при місцевій Пластовій станиці — 300 дол. та Інститут дослідів пістряка — 200 дол.

Крім цього, членство цих двох споріднених організацій уділило стипендії на загальну суму 2,000 дол. дітям членів, а при УНДомі провалилось навчання українських народних танків, лекції гри на бандурі, прикладного мистецтва і малювання писанок. Весною 1978-го року плянується серію лекцій різьбарства. В черговому році УНДім відмічуватиме своє 60-річчя.

Вашінґтон. — Свою 20 з черги пресову конференцію, яка відбулася в четвер, 15-го грудня і яку передавано на телебаченні і по радіо, президент Джіммі Картер розпочав сильною заявою щодо прав людини, яка звучить:

Президент Картер проголошує свою заяву під час пресконференції в Білому Домі.

ЗАЯВА ПРЕЗИДЕНТА КАРТЕРА

Я хочу виголосити заяву на тему, яка дуже важлива для нас. Цей тиждень — це Тиждень Прав Людини по цілому світі. Я днями і ночами прикладав всіх зусиль, щоб запевнити, що зацікавлення правами людини було вплетене у все, що наш уряд робить, як дома, так і за кордоном. Ця політика викликала деяку контроверсію, але вона дуже притаманна характерові та історії нашої власної країни.

Ми стали самостійним народом у змаганнях за права людини і відтоді було багато таких змагань — за знесення невільництва, за універсальне право голосу, за расову рівноправність, за права робітників, за права жінок. Не всі з тих змагань уже увінчалися повною перемогою, але свобода і сила нашого власного національного публічного життя є доказом цих прав і свобід, які ми досягли. Я вір'ю, що публічне життя всюди, у всіх країнах, повинно бути таким же свобідним і сильним.

Ми не хочемо наказувати іншим країнам, які політичні і соціяльні системи вони повинні мати, але ми хочемо, щоб наш власний світовий вплив зменшував людські терпіння, а не збільшував їх. Це однаково стосується тоді, коли причиною терпіння є голод з одного боку, чи тиранія з другого.

Ми тому і діємо, щоб запевнити проґрес цілого вахляра людських прав — економічних і соціяльних, як рівнож громадських і політичних. Універсальна Декларація та інші міжнародні договори щодо прав людини означають, що одна країна може критикувати трактування іншою країною її громадян, і то без того, щоб взаємно вважатися ворогами. Ми продовжуватимемо робити це, як теж вітаємо перевірку і критику нас самих іншими, як частину нормальних відносин між державами.

Ми скріпили нашу закордонну політику на відтинку прав людини і подаємо всім до загального відома, що ЗСА стоять по боці жертв репресії; ми стоїмо по стороні тортурованих і несправедливо ув'язнених і з тими, яких змушено замовкнути.

Інші уряди і дисиденти в Східній Европі та політичні в'язні в Латинській Америці й Азії знають наше становище. Ми виступали проти грубих порушень прав людини в таких країнах, як Камбоджа, Південна Африка та Уґанда. Ми прийняли до себе втікачів з багатьох інших держав, втікачів, які репрезентують тих, що не можуть свобідно висловлюватися в їхніх власних країнах.

Ми заохотили кілька держав дозволити на перевірку стану людських прав Міжнародним Комітетом Червоного Хреста. Ми зменшили наші військові відносини, які в деяких країнах в минулому здавалося б підтримували репресійні режими. Наші програми закордонної допомоги тепер ясніше віддзеркалюватимуть наше зацікавлення правами людини.

Ми продовжуватимемо змагання в Об'єднаних Націях, видвигнене Коста Рікою, за створення бюра Високого Комішенера прав людини.

Ми підтримуємо приватні і самостійні організації прав людини, які збирають інформації і піддержують діяльність на відтинку людських прав. Протягом останнього року права людини стали справою, яку жадний уряд на світі не може іґнорувати. Було багато прикладів поліпшення ситуації; деякі представляють собою дійсно позитивну зміну, а інші мали тільки косметичний характер. Але ми вітаємо всі зміни, бо вони віддзеркалюють полеґшу для страдаючих людей і для переслідуваних людей.

Наслідки нашої власної політики щодо прав людини рідко коли будуть драматичні. Будуть на нашому шляху різні напружені ситуації і часто нам закидатимуть, що ми або діємо нерозважно, або занадто обережно. Але для нас це малий риск, коли порівняти його до риску, що його беруть на себе відважні чоловіки і жінки, які живуть в країнах, де репресія ще не поступилася перед свободою. Моє особисте зобов'язання до прав людини дуже сильне. Американський нарід ділить мої переконання. Наш уряд продовжуватиме висловлювати це наше зобов'язання і ніколи не старатиметься скривати його. І ми завжди заохочуватимемо інші країни прилучитися до нас.

ЗСА ДОПУСТЯТЬ ДОДАТКОВИХ 5,000 ЕМІҐРАНТІВ ІЗ СССР

Вашінґтон. — Генеральний прокуратор ЗСА Ґріффін Белл в середу, 14-го грудня, формально поінформував, що додаткових 5,000 еміґрантів із Совєтського Союзу зможуть прибути до Америки перед 1-им травня наступного року. Департамент справедливости, головою якого є Белл, видав своє рішення на звернення Державного департаменту, зокрема на особистий заклик державного секретаря Сайруса Венса.

Речники Департаменту справедливости повідомили, що з додаткових 5,000 еміґрантів подавляюча більшість — це жиди. Біля 3,000 з них вже перебувають в Італії, куди приїхали на совєтські виїздні візи, видані до Ізраїля чи до ЗСА, а протягом наступних кількох місяців прибуде ще 2,000 осіб.

Від серпня 1973-го року до травня 1974-го до ЗСА прибуло 1,550 еміґрантів із СССР, переважно жидівської національности, а протягом 1977-го року до Америки прибуло понад 4,000 цих колишніх совєтських громадян. Таким чином, протягом 4-ох років в ЗСА посилилося коло 6.000 еміґрантів із Совєтського Союзу, а згідно з новим розпорядженням Департаменту справедливости, перед 1-им травня 1978-го року до цієї країни може прибути додаткових 5,000 еміґрантів із СССР.

Речники Департаменту справедливости зазначують, що новий дозвіл на поселення в ЗСА стосується членів всіх національностей Совєтського Союзу, додаючи, що і в минулому іміґраційна квота стосувалася всіх національних і релігійних груп СССР.

ЗСА і СССР переговорюють про обмеження продажу зброї

Вашінґтон. — У середу, 14-го грудня, тут розпочалися переговори між представниками ЗСА і Совєтського Союзу в справі обмеження продажу зброї різним країнам світу. Америка і СССР — це найбільші продавці різних родів зброї і президент Джіммі Картер дуже часто наголошує, що поширення зброї загрожує світовому мирові.

Американську делеґацію під час цих переговорів очолює Леслі Ґелб, директор Бюра для політично-військових справ у Державному департаменті, а головою совєтської делеґації є Олєг Хлєстов, директор Відділу договорів у совєтському міністерстві закордонних справ.

Хоча Білий Дім відмовився подати точний порядок цих нарад, то аналітики припускають, що однією з головних тем буде питання продажу зброї країнам Близького Сходу.

До скликання цих переговорів спричинився головним чином державний секретар Сайрус Венс, коли в березні ц. р., перебуваючи в Москві, видвигнув пропозицію щодо нарад в справі продажу зброї.

КОЛИШНІЙ СТАРШИНА УПА ТАВРУЄ ЗНУЩАННЯ НАД В'ЯЗНЯМИ В СССР

Ню Йорк. (Пресова Служба ЗП УГВР). — Передаємо тексти поширених у самвидаві заяв: Василя Підгородецького до начальника медичної частини одного з Пермських таборів і Дмитра Басараба до Президії Верховної Ради СССР.

Василь Підгородецький — колишній старшина УПА, належав до штабу Головного Командира УПА Романа Шухевича. Він засуджений на 25 років позбавлення волі.

Дмитро Басараб — колишній вояк УПА. Засуджений на 25 років, перебував у Мордовських таборах, тепер знаходиться в Пермському таборі.

Заява Василя Підгородецького начальникові медичної частини, майорові Яруніну

Ви, як ніхто інший, знаєте стан мого здоров'я, бо лікуєте мене протягом років. Нагадую, що вже в 1970 році в мордовських таборах чесні й совісні лікарі встановили в мене інвалідність другої групи; її мені признавали до часу мого переїзду на Урал. Пізніше консультант-невропатолог Галина Хижняк звільнила мене від 4 годин робочого часу, скоротивши тим самим мій робочий день на половину, як інвалідові другої групи.

В таборі 389/35 не визнали другої групи моєї інвалідности, але призначили мені роботу в перукарні, що було мені під-силу. Коли КҐБ вимагало забрати мене звідти, Ви своєю владою дали мені другу групу інвалідности, вчинивши це законно і гуманно.

Голова наступної ВТК (виправно-трудової колони), людожер Кудрявцев, за вказівкою каральних органів, відібрав понад 20 чоловікам групу інвалідности, у тому числі і мені, хоч він добре знав, що табір це не курорт і не санаторія, та що здоров'я ув'язнених погіршується кожного дня. Тоді почалися трагічні смерти, самогубства, скарги, комісії. Я

(Закінчення на ст. 3-ій)

ВИСТАВКА УКРАЇНСЬКОГО МУЗЕЮ

Ню Йорк. — У просторому виставовому вікні Конвеншенс і Візіторс Бюро в Ню Йорку, при 42-ій вулиці і Парк евеню (напроти залізничої станції Гранд Сентрал), знаходиться модерно влаштована виставка Українського Музею, який є членом цього товариства. На великих, квадратових кубах приміщуються побільшені знімки з музейних експонатів, різдвяні і великодньої програми, як також світлини з теперішньої виставки ,,Традиційні мотиви в українських тканинах і вишивці'' і музейні афіші. Відвідувачі цього бюра користуються музейними памфлетами.

Виставка втішається великою популярністю, що видно з кількости глядачів, які збираються біля виставового вікна.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. [redacted]

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли, незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Оборона під загрозою

Німецька широкопочитна газета „Франкфуртер Альґемайне Цайтунґ" надрукувала в понеділок, 12-го грудня ц. р., обширну інформацію про нову справу у старій шпигунській афері, яка у своїх наслідках може принести не передбачені тяжкі шкоди для оборонних плянів Західньої Німеччини безпосередньо, а посередньо також для цілого Північно-Атлантійського Оборонного Союзу, в якому Західня Німеччина відіграє важливу ролю. Інформація, яку опісля підтвердили міністерство оборони в Бонні і речники НАТО, подає, що заарештовані в червні минулого року три урядовці міністерства оборони — Рената Луце, її муж Ервін Луце і Їрґен Віґель, мали доступ до строго засекречених документів міністерства і Відділу НАТО і, згідно з оцінкою західньонімецької прокуратури і контррозвідки, переглянули, сфотографували чи скопіювали понад 1,000 військових документів, включно з оборонними плянами НАТО, і передали їх східньонімецькому урядові. Курт Фішер, речник міністерства оборони, а пізніше також сам міністер Ґеорґ Лебер, признались на пресовій конференції, що останній шпигунський випадок був найсерйозніший від часу закінчення Другої світової війни, бо вкрадені чи скопійовані документи або усно передані шпигунами відомості східньонімецьким комуністам відносились в першу чергу до структурального плянування західньонімецької армії, аналістичної фахової оцінки сили й слабости військ НАТО, перегляду військових маневрів та інших строго зберіганих таємниць. Коротко, нанесені шпигунами шкоди вважається за більші від голосного політичного шпигунства Ґінтера Ґілляума, політичного асистента колишнього канцлера західньонімецького уряду Віллі Брандта, в наслідок чого Брандт мусів зрезиґнувати, не згадуючи про втрату престижу Соціял-Демократичної партії, яка стоїть ще й досі при владі в Західній Німеччині.

Оцінками нанесених шкод займаються тепер військові спеціялісти НАТО, а Західня Німеччина відкликала усі свої дотеперішні оборонні пляни, які попали в руки комуністів. Очевидно, все це робиться за згодою і порозумінням членських держав НАТО. Але не про це йдеться. Йдеться про принципову справу дальшої співпраці між Сходом і Заходом в атмосфері політики детанту, яку комуно-московські ватажки використовують для скріплення своєї імперії і поширення комуністичної пропаганди у світі. Самозрозуміло, що Совєтський Союз, пропаґуючи на Заході мир, надіється здобути для себе якнайбільше користей, а розброєння, довкола якого Москва розвинула шалену пропаґандивну кампанію, повинно б відповідати її основним принципам і імперській стратегії. Тому різні пропозиції на тому відтинку не мають жадного значення, бо вони є тільки одним із засобів стратегії опанування світу. Остання шпигунська афера і викрадання військових таємниць в країнах Заходу є наглядним доказом підготови Москви до дальшого походу на країни вільного світу. Тому конфронтації і ведення переговорів з позиції сили є і мусять залишитися основним засобом ЗСА й інших західніх країн, якщо вони хочуть зберегти свою волю.

Енерґетична проблема

В неабвньому інтерв'ю з представниками преси Ню Йорку і Ню Джерзі президент Джіммі Картер відмітив, що якщо Конґрес не схвалить задовільного законопроєкту щодо збереження енерґетичних продуктів і відносно податкових та інших заохот для різних підприємств перейти на вугілля, замість вживати нафтові продукти чи природний газ, то він може вжити свої екзекутивні повновласті, щоб „запобігти дальшому погіршенню і так поважної проблеми".

Президент не уточнив тих „екзекутивних повновластей", але натякнув, що має право в конечних випадках встановляти раціонування бензини та інших нафтових продуктів. Він, однак, висловив надію, що американський нарід добровільно „раціоналізуватиме" різні роди пального і не буде потреби встановляти примусових заходів. Але протягом цілого інтерв'ю Президент кількакратно повторював, що обидві Палати Конґресу, зокрема Сенат, повинні схвалити „реалістичний енерґетичний проєкт", що його він передав законодавцям ще минулого квітня.

З цього інтерв'ю, як теж з різних інших виступів президента Картера та членів його уряду виходить, що Президент, з чисто практичних мотивів, готовий чекати аж поки Конґрес схвалить його пропозиції і навіть готовий на деякі компроміси, зокрема щодо способів зберігання пального. Але він далі обстоює остаточну мету його енерґетичної програми: до половини 1980-х років зробити Америку самовистачальною в ділянці пального. І якщо Конґрес не встановить задовільних заходів, які запевнили б цю самовистачальність, то президент Картер готовий застосувати більш драстичні методи, наприклад, раціонування бензини тощо, або відмовиться підписати схвалений Конґресом законопроєкт, тобто накладе на нього „вето" і вимагатиме, щоб законодавці протягом перших кількох місяців наступного року схвалили дійсно ефективну енерґетичну програму.

Президент глибоко переконаний, що в Америці існує поважна енерґетична проблема, яка з кожним роком погіршуватиметься, і тому старається переконати Конґрес та населення ЗСА, що ту проблему треба якнайшвидше зліквідувати, або принаймні зменшити.

Дійсно, залежність ЗСА від інших держав щодо постачання пального, зокрема нафтової ропи, не тільки спричиняє постійне збільшення в цінах нафтових та інших енерґетичних продуктів, але також довела до того, що протягом останніх кількох місяців Америка понесла рекордові дефіцити в міжнародній торгівлі, тобто імпорти значно перевищували експорти. Крім того, вартість американського доляра на міжнародних ринках дуже впала, бо інші країни починають втрачати довір'я до стабільности американської економічної системи, яка не спроможна розв'язати своєї енерґетичної проблеми.

Ці неґативні явища погіршуватимуться з року в рік, якщо в Америці не буде встановлена енерґетична програма, яка приверне довір'я інших держав до американської економічної системи і приверне фіскальну стабільність цій країні, яка має найбільш продуктивний індустріяльний та сільсько-господарські сектори з усіх держав світу.

Роман Рахманний

НА ШІСТДЕСЯТОМУ РОЗДОРІЖЖІ УКРАЇНИ

За два короткі тижні вступимо у ювілейний 1978 рік.

Шістдесят років минає від проголошення „самостійної ні від кого незалежної Української Народної Республіки" в Києві, що була справжньою державою: з народовладною системою правління і справедливим соціяльним ладом для всіх громадян.

І шістдесят років минуло з того дня, як у Харкові, на наказ Москви створено т. зв. харківський уряд т. зв. радянської України, як частини перебудовуваної російської імперії.

Ще дискутували

У другій половині 1920-их років, буквально у десятиріччя тієї ганебної події, українська творча інтеліґенція в тому русифікованому місті ще дискутувала колоніяльне становище України.

Багато з них того скелету своїх мрій і надій на „відродження" нації не зодягали у мундир всесоюзних ілюзій так, як це роблять сучасні нам речники офіційного Києва з нагоди 60-ліття їхньої революції.

Доказ здорового скептицизму щодо становища України під володінням червоної Росії в роки 1927-28 дав мабуть найчіткіше драматург Микола Куліш. Він єдиний з-поміж недостріляних авторів літературного відродження спромігся публічно заявити: „в п'єсах, які я напишу, а їх напишу за пляном, за комплексними темами — всеодно буду відбивати національну проблему і проблему культурного будівництва".

Тому головний персонаж у його драмі п. н. „Народний Малахій", М. Стаканчик, також не мав сумніву щодо справжнього характеру радянсько-української республіки, як невід'ємної частини Росії. Службовцям Ради Народних Комісарів Української ССР у Харкові він радив негайно провести „реформу людини і в першу чергу українського роду, бо в стані дядьків та переклачів на тім світі зайців будемо пасти..." Одним із перших заходів у цій реформі буде „перебудова України з центром у Києві, бо Харків здається мені на контору..." — говорив Стаканчик саме конторним бюрократам.

На перший погляд, багато дечого в думках Малахія Стаканчика переплутано, а його твердження здаються суперечними. Відомо бо, що дійсність в СССР така, що там з перших слів не відрізниш мудреця від юродивого. Але, разом з частиною національно свідомого суспільства тогочасної України, Стаканчик принаймні відчував свій обов'язок і свою відповідальність за ту дійсність: „Тінь журби української впала і мені на плечі..." — каже він щиро.

Такої журби не помічаємо в численних кадрах самовдоволених бюрократів, чиновників і навіть письменників, що живуть з народу в УССР.

Чим виділявся Малахій Стаканчик поміж іншими патріотами 1920-их років, то своїм „войовничим національним радикалізмом". Не зважаючи на завогнений стан свого ума, він розумів, що перед його земляками є лише два можливі шляхи: негайної реформи або революційного струсу. Він міркував уголос:

„Оновити її треба — Україну. Старчихою бо стояла при шляхах битих, задріпана, струпом укрита, з торбиною. Що з того, що в торбині Тарас і Грінченків словник — вся її культура. Така доля голубая, а вона соняшник луска. Ненавиджу рабу. Оновити або вбити". (II акт, 3-тя ява).

Передвісник долі

Може хтось завважити: — якщо Малахій Стаканчик такий вдумливий спостерігач, то чому М. Куліш оформив його як юродивого?... Хіба то не „свої люди" домоглися запроторення його в лікарню умово хворих!...

Саме в цьому геніяльність драматурга Миколи Куліша, що життям заплатив за свою пророчу візію прийдешнього. Адже це не в його, але в наші часи запроторювання вільнодумців у поліційні психіятричні установи стало щоденним засобом совєтської влади у поборюванні думаючих людей. Співдіють у тих заходах російські поліційні органи, в яких не бракує ні рідних „енків", ні своїх приятелів чи свояків. Доля Малахія Стаканчика — самозванного реформатор УССР у літературній УССР символічно передвіщала долю багатьох українців 1960-их і 1970-их років.

Проголошення їх „божевільними" чи „шизофреніками" не означає, що їхні критичні завваги чи проєкти зовсім недоречні. Ось навіть вимогу фіктивного реформатора, Малахія Стаканчика, з одноіменної драми М. Куліша кремлівський естаблішмент здійснив. Коли українську інтеліґенцію винищено арештами і розстрілами, а селянство колективізацією, тоді столицю УССР перенесли до Києва.

Як відомо, Київ від того не став столицею справжньої української держави і швидко перетворився в те, чим був Харків в оцінці Малахія: „конторою" совєторосійської бюрократії. Перебудови України з центром у Києві не довершено.

Тому вся УССР далі (як висловився Малахій) „старчихою... при шляхах битих, задріпана, струпом укрита, з торбиною стоїть. Що з того, що в торбині Тарас і Грінченків словник".

(Закінчення на ст. 4-ій)

ЗА ҐРАТАМИ...

Ню Йорк (Н. Н.). — З бюра зайнять літературного факультету Колюмбійського університету повідомили, що у вівторок, 22-го листопада, в 4-ій годині відбудеться у Дадж-гол літературний вечір Івана Драча. Вечором мав проводити відомий американський поет-лавреат Стенлі Кюніц, який мав теж виголосити вступне слово про українського поета. Мали бути приявні поети-перекладачі молодшого покоління — Пол Немзер, Марк Рудмен, Даніель Галперн, Ґреґорі Орр й ін.

У той же вівторок в 10-ій год. ранку Іван Драч мусів відлетіти із своєю „туристичною" групою до Совєтського Союзу. Амбасада не вважала за відповідне повідомити заздалегідь, ні Колумбійський університет, ні Стенлі Кюніца, і відкликати вечір. Це сухі факти.

Паралельно з тим російські поети (як от Вознесенський і Ахмадуліна) місяцями перебувають у Парижі, тижнями свобідно їздять по Америці і дають літературні вечори; перебувають, де захочуть; зустрічають, кого хочуть. Ніхто їм не „асистує", ніхто їх наглядно не сторожить. Це теж сухі, незаперечні факти.

Тепер гляньмо на ці факти з ширшої літературної перспективи: українських поетів, прозаїків і літературних критиків, або брутально доконують в таборах і психушках (як от Калинця, Стуса, Світличного, Сверстюка й ін.), або ломлять їм хребти й ізолюють від життя (як от І. Дзюбу, з яким найближчі друзі бояться зустрічатися), або роблять українських поетів лавреатами Шевченка чи офіційними трибунами і тримають їх у політичній чи психічній клітці, бо вони їм потрібні для внутрішнього вжитку (як от Драча, Павличка, Коротича й ін.). Іншими словами, наших письменників або нищать, або пхають їх у клітку страху, і тримають таким чином нашу культуру на низькому рівні й ізольованою від світу.

Як контраст до російських поетів, українські поети приїздять сюди врядигоди як чиновники української місії при ОН і їм нерозлучно „асистують"; а Драч приїхав як „турист" з кількома бандуристками, і їх возили по нужденних прогресивних стодолах Канади й Америки з „виступами". Асиста була аж надто старанна. А коли прийшло до непередбаченого виступу поза стодолами в Колумбійському університеті, — прийшло славнозвісне і досить грубе „нет".

Це безсумнівно унаглядню́є, що й поети, які приймають „радянську" дійсність і стають лавреатами, сидять в суті речі за ґратами невидимої, але на кожному кроці відчутної, клітки, — їх навіть возять за ґратами клітки по світі. Ми теж знаємо, що є ряд добрих грузинських, литовських, естонських і т. д. поетів. Їх вже навіть не трудяться возити...

Ми не є прихильниками голосних слів, але коли нам треба було кричати про російський антисемітизм, то усе сказане вище вказує ще на російський расизм (у відношенні до культур неросійських народів). Тож, беручи відтепер точні і сухі факти, нам час починати голосно кричати й інформувати світ про всі вияви російського расизму в Совєтському Союзі. Це наша моральна відповідальність.

В. Качмар

ВЕЛЕТЕНЬ ВІЧНОЇ ПАМ'ЯТИ

(2)

Знов же по смерті Перемиського єпископа Константина Чеховича в 1916 р. ця епархія була без єпископа, бо Митрополит Андрей був в'язнений на Сибірі. Тоді Апостольський Престол встряває в права Галицького Митрополита і призначує владикою о. Йосафата Коциловського, підкреслюючи: „Тому, що наш Брат Андрей Шептицький засланий важкою несправедливістю та й в'язнений, не може виконувати свого привілею, потвердити і встановити єпископа столиці Перемишля, Ми, щоб ця столиця не зазнала труднощів, на цей раз беремо цей привілей..." (Документи Римських Архієреїв, сторона 522, видання з 1954). Мова про привілеї, потверджені в Берестейській Унії 1595 р., які тепер Ватикан так несовісно заперечує. Додати ще треба, що Митрополит Андрей, користаючи з патріярших прав, в 1914 р. у Києві, висвятив о. д-ра Йосифа Боцяна на Луцького єпископа, а о. Дмитра Яремка призначив єпископом в Острозі. По звільненні з царської неволі в 1917 р. Митрополит Андрей проголошує в Києві номінації: у Києві творить генеральний вікаріят і призначує о. Цегельського генеральним вікарієм, а о. Володимира Громницького іменує своїм екзархом. Мало того, Кир Андрей найменовує о. Фйодорова екзархом на Московщину. В 1927 р. Кир Андрей скликав Синод у Львові і ним проводив, як голова Помісної Української Католицької Церкви.

В 1939 р., як московські комуністи окупували Західню Україну, Кир Андрей, користаючи зі своєї влади, найменував нових екзархів: на Україну Архиєпископа Йосифа Сліпого, з осідком у Києві, єпископа Миколая Чарнецького екзархом Волині, Полісся і Підляшшя, Архимандрита Климента Шептицького екзархом Московщини й Сибіру, а білорусина о. А.Неманцевича екзархом Білоруси. Папа Пій XII мав усі ті номінації потвердити. Отже, як бачимо, то Митрополит Андрей Шептицький виконував повністю права голови нашої Помісної Церкви на ділі.

День 13-го грудня, себто пам'ятний день смерти апостола Андрея Первозванного, у столиці Західньої України у Львові Був загальним святом усіх українців, бо це були іменини їхнього духового провідника Кир Андрея Шептицького. Існує дивна символіка поміж отими двома Андреями. В уяві тисячоліття християнства в Україні існує картина: на Дніпрових горах св. апостол Андрей, рідний брат первоверховного апостола Петра, хрестом благословить ті місця, на яких у майбутньому мала б стати столиця Руси-України, Київ. Апостол Андрей саме благословив оте місце, яке стало колискою християнства на европейському сході. У тому самому часі в Римі вмирав на хресті, розп'ятий долів головою, його рідний брат апостол Петро. В нашій добі, майже по тисячу роках, з'являється уже не в уяві, але в дійсності постать переємника апостольського післанництва на українських землях, у Львові Галицький Митрополит Андрей Шептицький. Ото ж перший Андрей благословив українську землю на посів і ріст Христового Євангелія, а другий Андрей, Митрополит Шептицький, на прозі другого тисячоліття благовістить на українській землі та на весь Схід і Захід ідею єдности всіх християн в одній Апостольській Церкві! Про побут св. Андрея над Дніпром і його благословенні-віщування про славне майбутнє християнства в Русі-Україні записано в найдавнішій нашій хроніці, себто в „Повісті Временних Літ". Апостол Андрей Первозванний молиться за майбутнє Русі-України. Митрополит Андрей Шептицький, тепер Слуга Божий, працював і молився, а і тепер у небесних хоромах молиться і заступається не тільки за християнську Україну, але і за рятування західнього християнства, яке атеїстичний комунізм хоче виполоскати з усіх Божих первнів. Чи молитви Слуги Божого Андрея і папи Івана XXIII не виблагали в Господа повороту наслідника Кир Андрея Блаженнішого Отця Йосифа до Риму, щоб своїми свідченнями на Вселенському Соборі, на папських Синодах і останньо перед трибуналом Сахарова в Римі перестерегти про найбільшу загрозу для християнства, якою є атеїстична Москва? Чи опам'ятається Ватикан? Ще не засохли сторінки журналу „Тайм-у", на яких є титул: „Чи Бог є мертвий"? Ні, в Україні поневоленій, але не подоланій, Бог живе! Заклики наших віруючих братів до ООН і до Ватикану (о. Романюк) про загрозу наступу атеїстичного новітнього Нерона мають свою вимову.

(Кінець)

З НАШИХ БУДНІВ

КАНДИДАТ НА МИКОЛАЯ

Зараз на другий день після виборів нового мейора м. Ню Йорку подзвонив до мене наш добрий приятель і співробітник „Свободи" п. Йосиф Шварц, який тепло привітав мене з виборчою перемогою українського кандидати, конґресмена Едварда Кача.

— Ну, ґратулюю вам і всім українцям міста Ню Йорку! — сказав піднесеним голосом. — Нарешті маєте свого мейора!

Коли я розповів той епізод в клюбі „Діброва", що є філією політичного перелазу в клюбі „Лис Микита", то моя розповідь викликала між присутніми там патріотами зрозуміле зацікавлення і жвавий відгук. Наприклад, один з політиків висунув здогад, що після того, коли наш кандидат вийшов мейором, українці напевно дістануть в маґістраті добрі посади, мовляв, не тільки клінерські, але й на вищому щаблі. Серце в мене радісно тьохнуло, коли хтось згадав мого земляка і сусіда з Бібрецького повіту, адвоката Івана Флиса, як кандидата на таку вищу посаду! Там теж я почув новину, що пан меценас Роман Гуглевич мав би вернутися назад до своєї праці в Управі міста, але вже не з рангою шефа департаменту! Натомість д-р Асколь Лозинський, як малолітній, мусів би ще трохи почекати на міську роботу.

А знаний з свого музикального вуха диригент церковного хору, п. Іван Хомин, висунув такий оригінальний проєкт: „А чому б нам не зібрати добрих співаків і в свято „Ханукі" не піти під резиденцію нового мейора та й не влаштувати йому під вікном концерту українських колядок і щедрівок?.. Адже в листі до отця ігумена Володимира Ґавліча він, новий пан мейор, так гарно висловився про будову нової церкви св. Юра, про активність української громади на долині міста Ню Йорку! От, і тепер була б нагода підтвердити ці слова — ділами. За нашу коляду він не мусів би зразу брати цілого „меморіялу", але міг би щось капнути на фонд будови церкви, коли вже дістане першу мейорську „пейду".

Були ще й інші пропозиції, наприклад колишнього політв'язня, п. Степана Бардиґули, який звернув увагу, що новий мейор своїм побожним виглядом дуже підходив би до ролі святого Миколая, якби причепити йому бороду і покласти мітру на голову. Що то була б за радість, якби такий св.. Миколай з'явився несподівано в дитячому садочку пані Аполонії Книш, в школі святого Юра, з відповідними дарунками!

І К Е Р

Марія Барагура

ПОВОРОТ ТЕРНИСТИМ ХРИСТОВИМ ШЛЯХОМ

(Доповідь на вечорі 64-го Відділу СУА в пошану митрополита Андрея)

(4)

Але бурунний воєнний час і неприготованість по обох сторонах не дала майже ніяких конкретних наслідків. Не вдалося навіть спонукати церковних і світських діячів до вступного діялогу. Простягнута митрополича рука зависла в порожні. Єдиним його осягом було встановлення в Велеграді (Моравія) щорічних з'їздів, присвячених унійним питанням, але вони мали чисто академічний характер. Подібним цілям служив згаданий уже інститут „Канісіянум." Прикро переживав митрополит невдалу унійну акцію, ведену на Волині (осідок у Лубні) польськими й чужинецькими уніятами з чисто політичними цілями. Ця акція підлягала юрисдикції римо-католицьких єпископів, а Апостольський візитатор о. д-р Микола Чарнецький мав лише титулярно-формальне значення.

Але митрополит вірив у об'єднання Церков, бо до того — за його словами — „веде нас Провидіння шляхами для нас смертних часто незрозумілими."

Третьою ділянкою була місійно-апостольська праця митрополита в світсько-релігійній площині для виховання вірних, зокрема молоді в християнській філософії і світогляді. Ще як ігумен манастиря св. Онуфрія у Львові почав він видавати місячник „Місіонар", а згодом видавав або фінансував видання з християнсько-релігійним світоглядом — для дітей „Наш Приятель", для середньошкільників „Поступ", що потім став журналом для студентської молоді. У межах Католицької Акції основував „Український Католицький Союз" з органами — „Мета" для інтеліґенції, „Христос наша сила" для народу і „Дзвони" для літератури, мистецтва й науки. За його ініціятивою постала організація християнської молоді „Орли" з журналом „Українське юнацтво." Придбав друкарню й переплетню „Бібльос." Йому треба завдячувати розвій „Марійських Дружин."

Як голова УКЦ і одночасно духовий провідник народу митрополит не стояв осторонь політично-парляментарного життя, хоч у практичну політику не встрявав, обмежуючись тільки до найстотніших, життьових питань та служив порадою. Його становище й орієнтація були загально-національні, був державником-соборником. Як митрополит з уряду був за Австрії членом палати панів у Відні і віце-маршалом сойму в Галичині. Причинився великою мірою до реформи виборчої ординації в Галичині в користь українського населення (1914), двічі інтерпелював в справі створення українського університету у Львові. Заходи в цій справі велися від 1899 р., а в 1914 р. схвалено закон креувати університет, проти чого російський уряд зробив демарш, вважаючи це за „казус беллі." Виборов створення української державної гімназії в Станиславові (1910). Після заключення Берестейського миру центральними державами з УНР (1918) виголосив знаменну промову, яка знайшла признання політичних кругів. Робив, хоч і безуспішні заходи, у впливових політичних чинників Заходу проти признання Галичини Польщі (1921-23) а потім робив заходи, щоб, виєднати автономію Галичини. Цікавився конституцією УНР, вказуючи на неправильність постанови, що президентом держави може бути тільки православний. Стояв близько до дій Головної Української Ради, що від 1914 р. об'єднувала всі діючі політичні пратії і Української Парляментарної Репрезентації, хоч безпосередньої участи в їх працях не брав. У час окупації Галичини царськими військами УКЦ пережила тяжкі часи переслідувань, обмосковлення і насильного заводження православія. Ситуація покращала, коли генеральним губернатором став проф. Дмитро Дорошенко. Російський уряд вивіз митрополита, закидаючи йому „мазепинство", а безпосередньою притокою до арешту була смілива проповідь кир Андрея в Волоській церкві і доноси москвофілів. У час польської окупації гостро засудив пацифікацію Галичини, а коли не добився авдієнції у маршала Пілсудського, през. Мосціцкого і міністра внутрішніх справ Наконєчнікова-Клюковского, вислав удокументований меморіял до Риму разом з іншими Єпископами і Ватикан повів акцію проти пацифікації. Сміливо запротестував проти нищення православних церков і змушування переходити на католицизм холмських українців.

Часи першої большевицької окупації не позначилися більшими репресіями, бо червоні не мали ще розробленого пляну ліквідації УКЦ, не мали часу й рахувалися з авторитетом і популярністю митрополита серед населення. Стосували тільки дрібніші шикани.

Німці теж не важилися виступити проти Церкви з уваги на особу митрополита. Дозволили на навчання релігії в школах, на відновлення Богословської Академії і духовних семінарій, хоч тут і там арештовували, а навіть розстрілювали священиків. Митрополит гостро засудив перед Гіммлером у посланні ліквідацію жидів і вживання до цієї акції українських поліцистів. У 1942-43 рр. апробував дії УПА проти большевиків і німців на Волині й у Галичині, зате засуджував взаємне винищування поляків і українців. Засуджував теж донощицтво і неперебірливу боротьбу поміж підпіллям і леґальним представництвом народу. У спільному з іншими владиками посланні з болем засудив міжусобиці в українській спільноті.

Митрополит був любителем мистецтва і мистецтвознавцем, викладав цей предмет у Богословській Академії. Заснував Український Національний Музей (1913 р.), для якого придбав будинок. Опікувався малярами і висилав їх на свої стипендії до Кракова, Варшави, Мюнхену, Відня, Парижу. Допоміг мистцеві Олексі Новаківському заклacти студію й придбав для неї будинок. Митрополит мав три докторати (теологія, право й філософія), був членом-основником Наукового Богословського Т-ва і почесним

(Закінчення на ст. 4-ій)

ЗВІТ КОМІТЕТУ БУЧАЧАН
від початку існування 1 червня 1969 по 30 червня 1977 р.

ВПЛИВИ:

Залишки зі З'їзду	$ 1,535.13
Вплати на і за книгу	34,894.14
Банкові відсотки	3.700.64
Добровільні датки	1,103.85
Разом	$41,233.76

ВИДАТКИ:

Друкарня, світлинки, обкладинка, обгортка, опакування, оплата корабля, обезпечення, перевіз з пристані в Рочестер	$22,989.23
Винагороди: книговода, переписування матеріялів, редактора, авторів і координатора	8,895.62
Пошт.-адм. витрати	2,163.47
Зворот коштів подорожі	1,625.51
Висилка книжок	1,283.92
Комісія РДіП при НТШ	250.00
Телефон	771.03
Інші	392.70
Разом видатки	$38,371.48
Готівка 30 червня 1977 р.	$ 2,862.28
Стан	$41,233.76

РАХУНОК КНИГ: Отримано з друкарні 2015 прим.

Фундатори, передплатники і післяплатники .... прим.	1366
Безплатно: пресі 18 прим., авторам і публіцистам 40, Єпископам і священикам 27, науковим установам, бібліотекам, музеям, архівам, монашим чинам 40, академіям наук і університетам в 44 країнах світу 225 прим., разом	350
В комісовій продажі	89
Пропало на пошті	5
Пошкоджені	7
Запас книг 30 черня 1977 р.	198
Стан	прим. 2015

В днях 16 і 17 липня 1977 р., відбулась Нарада Керівних Органів Комітету Бучачан, в домі п-ства Крижанівських при 312 Імперіял Сиркл, Рочестер, Н. Й. 14617.

Перед Нарадою, в суботу, дня 16 липня, Контрольна Комісія в складі: п. Тиміш Шевчук, Голова, д-р Роман Барановський, Заст. Голови і п. Іван Чорний, Секретар, перевірили діловодство Комітету, касу і запас книг і зі своїх обов'язків звітувала, ствердивши, що подані у Звіті дані, згідні з діловими книгами і запропонувала прийняти рахункове замкнення і висловити признання членам Комітету за виконану працю.

Справу касової надвишки передано фундаторам до вирішення, більшість фундаторів заявилась за тим, щоб з касової надвишки призначити $2,500.00 на найважніші і найконечніші наші релігійні, наукові і суспільно-громадські потреби в такому вигляді:

на Патріярший Фонд	$500.00
УНІ в Гарварді	500.00
Енциклопедію Українознавства	500.00
НТШ в Ню Йорку	250
Фундацію Т. Шевченка в Канаді	250.00
УВУ в Мюнхені	250.00
Канцелярія СКВУ, Торонто	250.00

Решту з надвишки $362.28 передано новообраним Керівним Органам на видання другого тому „Бучаччина".

На Нараді рішено, із запасу книг призначити 150 примірників до висилки на Рідні Землі, а до того часу ці книги дати у відповідне місце на збереження. Решту книг, в міру напливу замовлень продавати по нормальній ціні, а готівку з продажі складати на ощадність, на покриття коштів консервації книг і дальші потреби Комітету.

Щоб звільнити дотеперішніх членів Комітету від чергових обов'язків, рішено в травні 1978 р., скликати другий З'їзд Бучачан на Союзівці, до скликання З'їзду уповноважнено ВПанів: Івана Винника, Тиміша Шевчука, д-ра Романа Барановського та Івана Чорного. В особливих обставинах, уповноважнені можуть перебрати всі агенди Комітету ще перед З'їздом.

Рівночасно з цим повідомленням, випускаємо обширний 30 сторінковий Звіт з праці Комітету від початку, тобто від 1 червня 1969 р., по 30 червня 1977 р.

Цей Звіт висилаємо всім нашим фундаторам і передплатникам „Бучаччини". Всіх, що цього звіту не отримали через зміну адрес, а також заінтересованих відборців книги не бучачан, бажаючих цей Звіт отримати, просимо, пишіть на адресу: М. Крижанівський, 312 Imperial Circle, Rochester, N.Y. 14617, U.S.A. Відворотною поштою Вам вишлемо.

Михайло Крижанівський — *Голова*
Степан Шипилявий — *Координатор*

Рочестер, дня 5 грудня 1977 р.

ЗБІРКА НАЦІОНАЛЬНОГО...

(Закінчення зі ст.-1-ої)

Джерзі Сиrі, Н. Дж.	1,770
Бостон, Масс.	1,665
Янґставн, Огайо	1,485
Ню Гейвен, Конн.	1,470
Клівленд, Огайо	1,220
Сиракюзи, Н. Й	1,215
Повіт Нассав (Гемстед)	1,190
Елизабет, Н. Дж.	1,145
Повіт Берґен (Пассейк)	1,110
Вашінґтон, Д. К.	1,035
Мілвоки, Віск.	1,035

Це громади, в яких велике число українського населення. Вони добре зорганізовані й в своїй збірці Національного Датку є прикладними громадами.

Але найбільше жертвенности у вплатах на працю УККА виявляють громади, куди менші числом населення за названі вище, які перевищують великі міста своєю організованістю та числом відданих збирачів Національного Датку. На підставі дотеперішніх статистичних даних за час існування Українського Народного Фонду, можна без помилки встановити, що в кінцевому висліді збірки рішає не величина громади, але її зорганізованість. Основним питанням і передумовою успішної збірки є це — скільки знайдеться охочих людей збирати даток, відвідуючи якнайбільше українських громадян даної місцевости. Подаємо ті менші громади, прикладні в збиранні Національного Датку. Більше, як 500.00 дол., вже переслали такі громади: стейт Ню Йорк: Амстердам, Бінґемптон, Коговс, Вотервліт, Ютика; стейт Коннектикат: Бріджпорт, Колчестер, Виллимантик; стейт Пенсильвенія: Честер, Рідінґ; стейт Міннесота: Міннеаполіс; стейт Небраска: Омага; стейт Мериленд: Балтімор; стейт Фльорида: Маямі.

Є ще багато наших громад, які досі не переслали своїх збірок до канцелярії УККА. Треба сподіватися, що вони зроблять це у скорому часі й увійдуть до другої нашої листи, яка появиться в слідуючому тижні.

Ставимо за приклад й Управи наших Відділів, і Жертводавців, які вже сповнили свій громадський обов'язок.

Також подаємо до відома рішення Екзекутиви УККА відзначити Почесними Грамотами такі 3 Відділи УККА, які виказали найвищі суми, зібрані в їхніх місцевостях в 1977 році, і других 3 Відділи, які пропорційно до кількости мешканців українців в їхній місцевості зібрали майже стовідсотково Національний Даток від своїх громадян.

Окремою подякою будуть відзначені, на внесок місцевих Управ Відділів УККА, ті збірщики Національного Датку, які своєю відданою працею зібрали в своїй місцевості найвищі суми.

В слідуючому нашому повідомленні подамо прізвища всіх тих наших громадян, які прислали свої пожертви в сумі 50.00 дол. і вище.

Всім Друзям і Приятелям із української громади в Гантері й з-поза Гантеру, які в моїм недавнім нещасті прийшли мені з моральною і матеріяльною поміччю, складаю Їм цією дорогою мою СЕРДЕЧНУ ПОДЯКУ. Все ж, щоб бодай якоюсь мірою дорівняти мою вдячність до Їхнього благородного діла, складаю $500.00 на Український Студійний Центр в Гарварді.

ІВАН НИНКА

БРАТСЬКІ СОЮЗИ...

(Закінчення зі ст. 1-ої)

рад будуть здійснювані. Досі не завжди так було. Для прикладу: на попередніх нарадах постановлено, що чергові такі наради попередить нарада редакторів союзових органів, яку мав скликати редактор „Свободи". Така нарада не була скликана. Прикладів можна б навести більше. (У відповідь ред. А. Драган опісля вияснив, що скликання нарад редакторів натрапляло на ряд труднощів, також з уваги на „стабілізаційні заходи" в поодиноких редакціях. У відповідь на запит ред. А. Драгана хто тепер є головним редактором „Українського Народного Слова", органу УНПомочі, п. В. Мазур відповів, що ред. Леонід Полтава).

Дебати над з'ясованими справами продовжували після обіду, що ним господарі з УРСоюзу гостили учасників нарад. У висліді цих дебат, в яких забирали голос усі приявні, винесено ряд нових постанов, між ними дві головні: продовжувати такі спільні зустрічі-наради (чергову мала б влаштувати „Народна Поміч" у Піттсбургу ще перед Третім Світовим Конгресом Вільних Українців, що має відбутися в Ню Йорку в жовтні 1978-го року) та скріпити акцію УККОмітету в обороні прав людини в Україні спільною і скоординованою акцією Союзів, включно із заходами мати в цій справі зустріч з президентом Картером. Головною метою цих заходів буде старання добитися звільнення засуджених Руденка і Тихого та вимога, щоб ЗСА свої торговельні та подібні зв'язки з СССР узалежнили від пошанування людських прав в Совєтському Союзі.

До важливих спільних постанов належить рішення, щоб Проводи всіх чотирьох Союзів звернулися до свого членства із закликом масово і щедро відгукнутись на заклики двох наших центральних установ: УККА в справі Національного Датку до Українського Народного Фонду, та Злученого Українського Американського Допомогового Комітету в справі пожертв традиційної Коляди на знову збільшені і наглі харитативні цілі нашої центральної харитативно-допомогової установи.

Перед закінченням нарад, учасники яких названі в підписі під фотознімкою, головний предсідник УНС Йосип Лисогір в імені всіх подякував Виконавчому Комітетові УРСоюзу та його головному предсідникові п. Іванові Олексинові за підготову цих нарад та за гостину, а п. Олексин зі свого боку подякував усім за участь та конструктивні наради, головним моттом яких була необхідність координації багатогранної діяльности всіх наших Союзів для їх власного добра, як і для добра нашої громади та нашого українського народу, що є рівнозначне з добром нашої країни — Америки.

КОЛИШНІЙ СТАРШИНА УПА...

(Закінчення зі ст. 1-ої)

також звертався зі скаргою до ЦК КПРС; лікар-інспектор, яка приїхала, не пішла всупереч КҐБ, але все ж таки признала мені полегшення, залишивши третю групу, але при чотирьох годинах роботи, хоч здоров'я моє весь час погіршувалося.

Я не обвинувачую працівників медичної частини ВС—35, бо тепер у тутешніх лікарів зустрічаю уважне й гуманне ставлення та посильну і можливу за даних обставин допомогу. Але допомога ця обертається на глум і знущання з медицини, бо дають її не на те, щоб підтримати й поліпшити стан мого здоров'я, а лише для того, щоб робити зі мною нелюдські експерименти: скільки, мовляв, ще жил і соків можна витягнути з видимого каліки — каторжного в'язня з 24-річним стажем, який пройшов усі страшні берїївські часи. Відомо, що як пускати струм через здохлу жабу, то навіть вона дригається. Ось до цього подібна й моя робота, коли я, наладований ін'єкціями, пілюлями та краплями, ще сяк-так дригаюсь ці чотири години, від яких навіть Ви мене нерідко звільняєте, бо знаєте, що вони понад мої сили. Цілий рік я не протестував проти цих нелюдяних експериментів, що нічим не поступаються експериментам на людях у німецьких концтаборах.

Але знущання вже переходять усі межі. За ці чотири години мого дригання на роботі з мене вираховують за одежу, так, як зі здорової людини за восьмигодинний робочий день. Останньому дурневі ясно, що каліка не спроможний виконати норму за 4 години і заробити собі на харчі. І ось мене цілий рік грабують, у повному сенсі цього слова, відраховуючи ті нещасні копійки, які я заощадив, коли був здоровіший. Ні директор заводу Осін, ні начальник цеху Азаров не бажають слухати ніяких доказів. Жахливе варварство продовжується.

Прошу допомогти мені розв'язати це питання. Для цього є два шляхи: або даною Вам владою признати мені другу групу інвалідности, або далі продовжувати нелюдяні експерименти наді мною, але тоді, хай бодай не грабують мене одночасно, хай вираховують лише за половину робочого дня, а решту залишають на рахунок хвороби та інвалідности. Дуже прошу Вас усунути це кричуще порушення усіх норм і принципів чесної медицини і не змушувати мене звертатися до вищих інстанцій та міжнародних органів охорони здоров'я.

...березень 1976

Заява Дмитра Басараба до Президії Верховної Ради СРСР

Не сподіваючись, що Београдська нарада спонукає СРСР виконувати взяті на себе зобов'язання, які традиційно порушуються у цій країні, я все ж таки вважаю за свій моральний обов'язок протестувати проти постійного цинічного нехтування основних прав і свобід людини в Радянському Союзі.

14 червня 1977

Замість квітів на свіжу могилу

бл. п. Ярослава Яворського

на Пластову Фундацію в Нюарку, Н. Дж. зложили:

по 100.00 дол. — П-во В. і М. Приймаки;
по 50.00 дол. — П-во В. і Б. Гнатів, П-во А. і В. Шумейки;
по 25.00 дол. — П-во О. і Н. Сигіди, П-во О. і М. Гельбіки і Надія Стадницька, п-і А. Дубас, П-во Я. і Н. Бігуни;
по 20.00 дол. — П-во В. і М. Свинтухи, П-во В. і К. Воловодюки, П-во В. і Н. Кухи, д-р Степан Ворох, П-во З. і М. Миськів, П-во В. і В. Роговські, п. Василь Гнатів, п-і маестро Морозова;
по 15.00 дол. — П-во Т. і Я. Турянські;
по 10.00 дол. — П-во Я. і Б. Жеребецькі, П-во Лазірки, П-во О. і П. Семенюки, П-во Клапіщаки, д-р І. і З. Терлецькі, П-во І. і Р. Лапичаки, П-во І. і В. Яворські, П-во Величковські, П-во Голинські, П-во Л. і О. Бойки, п. В. Гнатів, П-во Д. і С. Кузів, п. Г. Венке, П-во О. і М. Тарапацькі, П-во О. і М. Венке, П-во В. і В. Васічко, П-во Трешневські, п. Ю. Дребич, п. М. Матіяш, П-во Л. і І. Турянські, П-во Красвські, нечитке;
по 5.00 дол. — п. В. Потенжний, П-во Іванкові, п-і С. Андерсон, П-во Г. і Р. Мілянич, п. В. Шмуляк.

Разом пожертвували $720.00

Опечаленій дружині Осипі, синам Юрієві й Олександрові

УПРАВА ПЛАСТОВОЇ ФУНДАЦІЇ
складає найглибші співчуття.

В ЧЕТВЕРТУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
мого Найдорожчого МУЖА

бл. п.

ВІТАЛІЯ ВОЛКОВА

буде відслужена

ПАНАХИДА

в неділю, 18 грудня 1977 р., о год. 12-ій дня
в Українській Православній Церкві
Святої Покрови у Філядельфії, Па.
12-та вулиця і Оклейн Авеню

Прошу Приятелів і Знайомих помолитися за спокій душі Покійного.

А. ВОЛКОВ

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ
нашого Найдорожчого БАТЬКА, ТЕСТЯ І СТРИЙКА

сл. п.

МИКОЛИ ЧУМИ

буде відслужена

ПОМИНАЛЬНА СЛУЖБА БОЖА з ПАНАХИДОЮ

в середу, 21 грудня 1977 р., о год. 8-ій ранку
у церкві св. Юра в Ню Йорку

Просимо згадати Покійного у своїх молитвах.

Дочка — РОЗАЛІЯ з мужем ГРИГОРІЄМ ПОЛЧІЙ
Дочка — НАТАЛІЯ
Братанок — СТЕПАН ЧУМА з Родиною

Ділимося сумною вісткою з Рідними, Приятелями і Знайомими, що 9-го грудня 1977 року, упокоївся в Бозі, на 75-му році життя, наш Найдорожчий ЧОЛОВІК, БАТЬКО і ДІДУСЬ

бл. п.

ВАСИЛЬ ХАРЛАМПОВИЧ
РЕВЕНКО

б. голова і староста Української Православної Громади при церкві св. Володимира в Hartford, Conn., щирий і жертвенний український патріот.

Горем прибиті:

дружина — АННА
син — МИХАЙЛО з дружиною ПЕЛЯГІЄЮ, з синами: МИХАЙЛОМ, СТЕПАНОМ і МАРКОМ
донька — АЛЕКСАНДРА з чоловіком АЛЕКСАНДРОМ і сином БОГДАНОМ

ПАНАХИДА — в понеділок, 12-го грудня 1977 р., о год. 7-ій веч. в похоронному заведенні Talarski Funeral Home, 382 Maple Avenue, Hartford, Conn.

ПОХОРОН — у вівторок, 13-го грудня 1977 року, о год. 8-ій рано в Українській Православній Церкві св. Володимира в Hartford, Conn., а опісля на Український Православний Цвинтар св. Андрія в Бавнд Бруку, Н. Дж.

У ТРЕТЮ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого Дорогого, ніколи Незабутнього МУЖА, БАТЬКА і ДІДУНЯ

сл. п.

ЛУКІЯНА КУШНІРЧУКА

будуть відправлені

ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ з ПАНАХИДАМИ

в середу, 21-го грудня 1977 р., в церкві св. Юра в Ню Йорку, о год. 8:30 ранку
і в четвер, 22-го грудня 1977 р. в манастирі оо. Василіян в Ґлен Кові, Н. Й.

Приятелів і Знайомих просимо згадати Покійного в своїх молитвах.

Дружина — АННА
Дочка — МАРІЯ з дітьми

Щедрий запис на НТША: 5.000 дол. жертвувала пок. Ева Крива-Сташків

Ню Йорк. — Наукове Товариство ім. Шевченка в Америці, з осідком у Ню Йорку, дістало повідомлення, що у тестаменті померлої 1-го червня ц. р. у Маямі на Фльориді на 87-му році життя Евдокії Еви Сташків знаходиться запис на НТШ у висоті 5.000 дол.

Св. п. Евдокія Ева Сташків

Евдокія Ева Сташків народилася в Тернополі у Західній Україні та ще 1910 р. виемігрувала до ЗСА. У 1917 р. вийшла заміж за Степана Куціпака, який помер у 1926 р. У 1930 р. вийшла вдруге заміж за Константина Сташкова, але він також помер у 1944 р. Спершу жила в Ню Йорку, згодом у Детройті, а після Другої світової війни переїхала на Фльориду. Там виявила великий комерційний хист. Працюючи в ділянці купна-продажу нерухомостей доробилася поважного маєтку, що його проте не використовувала для власної приємности: сама жила скромно, зате щедрою оукою давала пожертви на різні загально-громадські цілі. Між іншим — жертвувала 20.000 дол. на Гарвардський Центр українських студій, дарувала 10 акрів земіл під будову дому для старших осіб-українців, була меценаткою Українсько-Американського Клюбу в Маямі, щедро обдаровувала Енциклопедію Українознавства, місцеву церкву, Патріярший Фонд, 17-ий Відділ СУА ім. Олени Теліги в Маямі й інші цілі. Загалом Ева Сташків жертвувала на різні українські цілі кругло 150.000 дол.

Тому на її похороні, що відбувся в Детройті прославляли її, як рідкий зразок енергійної, водночас скромної патріотки, яка всі свої важким трудом і хистом придбані гроші передавала на народні цілі. Її пожертви на Гарвардський осередок, на Енциклопедію Українознавства та на Наукове Товариство свідчать про особливу повагу, з якою Покійна ставилася до української науки.

Н. Н.

НА ШІСТДЕСЯТОМУ...

(Закінчення зі ст. 2-ої)

перевиданий, як знак української культури, коли все населення України придушує русифікаційна політика.

І що з того, що „така даль голубая сьогодні" — люди в різні країни, за моря і в космос без труднощів літають... кількасоттисячні нації свої суверенні уряди мають з визнанням їхніх дипломатичних представників...

Тим часом Україна в мундирі УССР далі, як з гіркістю сказав Малахій Стаканчик, „соящник луска..."

Тільки це вже не соняшник, а четверта конституція СССР, що 80-ою статтею далі обіцяє: „Союзна республіка має право вступати у відносини з іноземними державами, укладати з ними договори і обмінюватися дипломатичними і консульськими представниками..."

Дилема та сама

Це право законно і на ділі мала Україна тільки тоді, коли вона була самостійна ні від кого незалежна Українська Народна Республіка в роки 1918-1921. Окупувавши Україну, Москва те право заперечила і насильно відбирає цю можливість навіть від свого підопічного уряду УССР.

Члени того уряду, що їх Малахій Стаканчик згірдливо „дядьками та перекладачами" прозвав, час від часу їздять у чужі країни; але тільки як туристи, приватні особи. Вони не сміють мати офіційного статусу, бо жадна держава у світі офіційно Української ССР не визнала. Навіть такі як Польща, Румунія, ЧСР, Східня Німеччина, Болгарія чи Албанія. Для них УССР — це тільки велика область комуністичної Росії.

Спостерігаючи таких київських „туристів" закордоном, коли вони в гурті інших туристів під наглядом спеціяльного „вожатого" нишком відвідують чужоземні установи в Канаді, Америці чи у Франції, тоді на гадку приходить Стаканчиків висновок про характер їхньої УССР: „Ненавиджу рабу!..."

Але що робити?...

На шістдесятому роздоріжжі України перед кожним українцем горить великими літерами та сама Стаканчикова дилема...

ПОВОРОТ ТЕРНИСТИМ...

(Закінчення зі ст. 2-ої)

членом НТШ, автором різних праць з ділянки теології, філософії, мистецтва.

В ділянці шкільництва поширив мережу шкіл СС Василіянок — учительські семінарії гімназії, фахові школи. Оснував нову дівочу гімназію у Львові. Оточив опікою „Рідну Школу," заклав першу сільсько-господарську школу „Просвіти" в Милованї і школу для сільських господинь Т-ва „Сільський Господар" (у Коршеві к. Коломиї). Перебрав „Академічний Дім" після закриття поляками цього студентського гуртожитка, підтримував дитячі садки й сиротинці. Опікувався „Пластом" і спортовим життям молоді. Зати молодь віддячилася йому величавим сто-тисячним здвигом у 1933 р. під назвою „Українська Молодь Христові."

Мав зрозуміння для економічно-фінансової сили суспільства, заклав Земельний Банк Гіпотечний, дбав про народне здоров'я і заснував „Народну Лічницю."

Вже цей неповний перелік діяльности митрополита показує, що він був не лише Мужем Провидіння для нашої Церкви, в якій здобув собі ім'я святця з свято-юрської гори, був не лише післанником Божим для всієї Вселенської Церкви, в якій здобув собі назву Слуги Божого й є на дорозі до канонізації, але був Мужем Провидіння для цілої української нації, як Слуга Народу. Таким залишиться для нас назавжди.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Членам і Відділам УНСоюзу

Повідомляємо Членів і Відділи УНСоюзу, що з уваги на закінчення року, Головна Канцелярія УНСоюзу мусить замкнути рахунки та здепонувати у банках гроші, одержані від Відділів,

не пізніше, як вполудне 30-го грудня 1977 року

Гроші, прислані пізніше вже не зможуть бути зачислені на 1977 рік. З уваги на це, закликаємо всіх Членів УНСоюзу заплатити вкладки, платні в цьому місяці, якнайскоріше, а всі Відділи УНСоюзу вислати розчислення і гроші так скоро, щоб вони наспіли до Головної Канцелярії не пізніше, як у П'ЯТНИЦЮ, 30-го ГРУДНЯ 1977 року до полудня.

Звертається увагу на те, що Відділи, які спізняться з присилкою вкладок, будуть подані як довжники в річному звіті.

Головна Канцелярія УНС

†

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ГРИГОРІЙ ШЕВЧУК, член УНС Від. 206 Т-ва Запорозька Січ в Вунсакет, Р. Ай. помер 28 травня 1977 р. на 83-му р. життя. Нар. в 1894 р. в Україні і став чл. УНС в 1916 р. Залишив у смутку синів, дочок 12 внуків і 9 правнуків. Похорон відбувся 31 травня 1977 р. на українському православному цвинтарі св. Стефана в Майнвілл, Р. Ай.

Вічна Йому Пам'ять!

Секр. Л. Гардінг

ІВАН В. ФІШЕР, член УНС 109 Від. в Бентлейвілле, Па., помер 12 червня 1977 р. на 60 р. життя. Нар.в 1917 р. в Монгагела, Па. і став чл. УНС в 1972 р. Полишив у смутку дружину Марію і троє дітей. Похорон відбувся на цвинтарі Монгагела, Па.

Вічна Йому Пам'ять!

Секр. В. Звірек

МИКОЛА БУЗЯК, член 277 Від. УНС в Гартфорді, Конн., помер 15-го червня 1977 р. на 79 р. життя. Нар. в с. Бишки, пов. Бережани, Україна і став чл. УНС в 1951 р. Залишив у смутку дочку і братову та ближчу і дальшу родину. Похорон відбувся 18 червня 1977 р. на українському цвинтарі св. Михаїла.

Вічна Йому Пам'ять!

Управа

ІВАН ДЗЮБИН, член УНС 179 Від. Б-ва св. Володимира в Ст. Луїс, Мо., помер 26 червня 1977 р. на 65 р. життя. Нар. 1911 р. в Зах. Україні і став чл.УНС в 1958 р. Залишив у смутку дружину Юлію, сестер та братів в Україні. Похорон відбувся 29 червня 1977 р. на цвинтарі Резорекшен в Ст. Луїс, Мо.

Вічна Йому Пам'ять!

Управа

НЕНСІ КУЦЛО, членка УНС 56 Від. Б-ва св. Івана Хрестителя в Віллінг В. Ва., померла 15 травня 1977 р. на 60 р. життя. Нар. в Віллінг і стала чл. УНС 1969 р. Залишила у смутку мужа Стефана. Похорон відбувся на цвинтарі Мт. Кальварія.

Вічна Їй Пам'ять!

Управа

ТАРЗАН, Ч. 7873. Тарзан у хатині

Цей шлях по вершинах дерев не є дуже безпечний, бо ті протилетунські гармати спрямовані вгору!

Ах, ось вже хатина... Ввійду задніми дверми... Хоча вигладає, що твій сон, Даліле, дуже приємний... то тебе чекає прикра несподіванка, коли прокинешся!